

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

IDENTITEETTIVARKAUS, MIKÄ SE ON?

Päivitetty 27.07.2010

www.tietosuoja.fi

MIKÄ ON IDENTITEETTIVARKAUS?

IDENTITEETTIÄSI VOIDAAN KÄYTTÄÄ VÄÄRIN

Lompakko hukassa, onkohan se varastettu! Ei hätää, rahaa meni vain pari kymppiä, vaivaa toki tulee, kun joutuu hankkimaan muutaman kortin. Saat kuitenkin viikon sisällä kauppialta yllättäviä laskuja, ethän ole ostanut mitään videoita tai kameroita.

Soitto kauppiaille kertoo, että pankkikortillasi on ostettu viime viikolla videot, kamera ja soitin, ostettaessa kaikki on ollut kunnossa. Vähän myöhemmin paljastuu, että korttiasi on käytetty tiuhaan pikkuostoksiin. Parin viikon kuluttua karhutaan perinnällä uhaten saatavia, joita et ole hoitanut sovitusti.

Pian osaat yhdistää aiheettomiksi kokemat laskut lompakkosi katoamiseen. Lompakossa olevia korttejasi ja niillä olevia henkilötietojasi on käytetty ostamaan tavaroita ja palveluja, osa ostoksista on maksettu kortillasi, osa jäänyt maksamatta. Olet joutunut identiteettisi varkauden ja väärinkäytön uhriksi.

Mitä on identiteetin väärinkäyttö?

Identiteettisi kertoo, kuka sinä olet. Identiteettiä määrittävät esimerkiksi nimi, henkilötunnus, eri korttien numerot ja tilien ja palveluja käyttäjätunnukset. Näistä henkilötunnus on identiteetin rakentamisen perusta. Identiteettejä voidaan käyttää väärin. Joku voi varastaa lompakkosi ja sen mukana tunnistetietojasi ja esiintyä tunnistetietojen avulla sinuna, asioida nimissäsi ja käyttää oikeuksiasi ja tilejäsi. Tänä päivänä identiteettejä varastetaan ja väärinkäytetään yhä useammin tietoverkossa. Siellä niitä varastetaan kerralla pahimmillaan miljoonia. Toisen identiteetin käyttö edun saamiseksi itselleen on yleensä rikos.

Identiteettisi väärinkäyttö voi aiheuttaa sinulle monenlaista vahinkoa ja haitata elämääsi monin tavoin. Yleensä menetät rahaa, mutta ehkä tärkeämpää on, että voit menettää hyvän luotto- ja muunkin kelpoisuutesi ja ehkä maineesi. Laiminlyönneistä ja rikoksistakin voi siirtyä tietoa eri rekistereihin, esiinnyt niissä maksupetoshuijarina. Pahimmillaan tietosi voivat olla vääristyneitä lukuisissa rekistereissä ja näiden väärin tietojen perusteella sinua arvioidaan ja tehdään sinua koskevia päätöksiä. Rekisteritietojesi oikaiseminen voi kestää pitkään, ethän edes tiedä, mihin kaikkiin rekistereihin virheelliset tietosi ovat siirtyneet.

Identiteettisi on helppo varastaa, mutta voit helposti myös vähentää riskiä joutua identiteetin väärinkäytön uhriksi. Jotta pystyt vähentämään riskiä, sinun on tiedettävä identifioivat tietosi ja kuinka niitä käsittelet, missä ja miten niitä säilytät, kenelle niitä luovutat, miten esimerkiksi hävität niitä sisältäviä asiapapereita. Identiteetin väärinkäytön keskeinen työkalu on henkilötunnus, joten käsittele sitä huolellisesti äläkä luovuta sitä tarpeettomasti muille.

TOIMI VIISAASTI JA NOPEASTI

Tässä esitetään muutamia ohjeita siitä, miten vähennät identifioivien tietojesi väärinkäytön mahdollisuuksia, miten paljastat mahdollisia väärinkäyttöjä ja miten toimit, jos epäilet identiteettiäsi käytetyn väärin:

1) Vähennä identifioivien tietojesi paljastumismahdollisuuksia

- voit estää identifioivien tietojesi tarpeetonta paljastumista yksinkertaisesti siten, että et jakele niitä turhaan, esimerkiksi älä anna henkilötunnustasi, ellei se ole tarpeen
- älä myöskään jakele salassa pidettäviä identiteettitietojasi muille, ellet voi luottaa näihin, pyri varmistamaan, että muut käsittelevät tietojasi turvallisesti, siihen sinulla on täysi oikeus
- säilytä huolellisesti kaikki kuitit, lomakkeet sekä muut henkilötietojasi sisältävät asiakirjat
- älä pidä mukana salasanoina tai muita tunnuslukuja, ellet niitä tarvitse, älä ainakaan yhdessä korttisi kanssa
- älä pidä mukana tarpeettomia kortteja tai henkilöllisyystodistuksia, erityisesti matkoilla niitä tulee käsitellä huolellisesti
- älä anna luottokortti- ja muita maksutietojasi tuntemattomille, älä varsinkaan verkko-kaupassa tai puhelimitse, älä myöskään anna identifioivia tietojasi tarpeettomasti kyselyihin, tilauslomakkeille tai rekisteröintilomakkeille varsinkaan verkossa
- älä vastaa epäluotettaviin sähköpostiviesteihin, jotka pyytävät henkilötietojasi
- kun ostat webissä, käytä luotettavia ja turvallisia kauppapaikkoja

2) Tee identiteettitietosi käyttökelvottomiksi varkaille

- aina kun mahdollista, käytä salausta, kun käsittelet salassa pidettäviä identiteettitietojasi verkossa
- kun poistat käytöstä identiteettitietoja sisältäviä asiakirjoja, hävitä ne kunnolla
- kun käyt ostoksilla, pankissa, automaatilla tai vastaavissa paikoissa, joista saat identifioivia kuitteja, älä heitä niitä roskakoriin, käteisen käyttäminen on vaivaton tapa vähentää identiteetin varkauksia
- kun poistat levykkeitä ja muita tietovälineitä, hävitä ne huolellisesti, mikäli niitä otetaan käyttöön uudelleen muualla, muista hävittää luotettavasti niillä olevat tietosi

3) Tarkista kelpoisuutesi säännöllisesti ja toimi nopeasti, jos epäilet identiteettisi väärinkäytöstä

- tärkeää on pyrkiä pysäyttämään tietojesi väärinkäytön jatkuminen mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti
- selvitä kaikki epäselvyydet maksutiedoissa välittömästi
- selvitä kaikki puhelin- ja viestintäepäselvyydet välittömästi
- luottokelpoisuusepäselvyydet selvität tietenkin heti
- jos kukkarosi on hävinnyt tai varastettu, toimi välittömästi; ilmoita pankillesi, luottokorttiyrityksille ja vastaaville, mitätöi korttisi ja sulje tilisi heti
- varkaustapauksessa tee ilmoitus poliisille
- ilmoita merkittäville yhteistyökumppaneillesi, palvelutarjoajillesi, esimerkiksi tele- ja internet-operaattoreillesi, että identiteettiäsi saatetaan käyttää väärin
- mikäli epäilet, että joku on siepannut tai saanut muuten luvatta haltuunsa käyttämäsi tunnukset ja salasanat, vaihda ne välittömästi
- jos sinulla on epäily, että tietosi ovat virheelliset rekistereissä, ota ensin yhteys kyseisiin rekisterinpitäjiin ja selvitä asia, voit ottaa yhteyden myös tietosuojaviranomaisiin.